

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: KE-4Sa/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1022200651
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Vysaníková
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2024:1022200651.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudkyňou JUDr. Petrou Vysaníkovou v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v C., D. XX, právne zastúpenej: JUDr. Andrea Oroszová, advokátka so sídlom v Košiciach, Žižkova 19, proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, tá so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 655 728 6395 0 zo dňa 14.03.2022 takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Účastníkom právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Správnu žalobou zo dňa 16.05.2022 doručenu Krajskému súdu v Bratislave ako správneho súdu dňa 17.05.2022, postúpenou Krajskému súdu v Košiciach ako správneho súdu miestne príslušnému na konanie (ďalej aj pôvodný správny súd) dňa 08.08.2022, sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 655 728 6395 0 zo dňa 14.03.2022 a priznania náhrady trov konania.

administratívne konanie

2. Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej aj správny orgán prvého stupňa) rozhodnutím č. 655 728 6395 0 zo dňa 15.11.2021 (ďalej aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa) priznala žalobkyňi invalidný dôchodok od 15.11.2021 v sume 255,10 eur s poukazom na ustanovenia § 70 ods. 1, § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj zákon č. 461/2003 Z.z. alebo zákon o sociálnom poistení alebo zákon o SP) ako i na posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava zo dňa 20.10.2021 (ako neoddeliteľnú súčasť rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa) podľa ktorého je žalobkyňa invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., pretože pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Nakoľko sa žalobkyňa s týmto rozhodnutím nestotožnila, podala proti nemu odvolanie v ktorom namietala dátum priznania invalidného dôchodku (t.j. 05.10.2021) a žiadala o opätovné prehodnotenie napadnutého rozhodnutia a určenie dátumu vzniku invalidity na deň 05.10.2017.

3. O odvolaní žalobkyne rozhodol žalovaný rozhodnutím č. 655 728 6395 0 zo dňa 14.03.2022 (ďalej aj preskúmané rozhodnutie alebo napadnuté rozhodnutie), ktorým odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 15.11.2021. Žalovaný dôvodil tým, že na základe žalobkyňou podaného odvolania, bol jej zdravotný stav opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Rožňava dňa 22.12.2021, ktorý nevyhovel

odvolaniu, a preto následne predložil kompletný posudkový spis posudkovému lekárovi sociálneho poistenia, Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove, ktorý posúdil zdravotný stav žalobkyne v jej neprítomnosti dňa 04.03.2022 na základe dostupnej lekárskej dokumentácie. Podľa záverov znaleckého posudku žalobkyňa bola od roku 2009 uznaná invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 80 % pre onkologické ochorenie (operačné odstránenie maternice a vaječníkov pre karcinóm krčka maternice, s následnou recidívou karcinómu pošvy v IV. štádiu). Bola ožarovaná a podrobila sa chemoterapeutickej liečbe. Po opakovaných kontrolných lekárskech prehliadkach bola miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť znížená najprv na 50 %, a napokon dňa 11.07.2016 na 30 % so zdôvodnením dlhodobého pretrvávajúceho negatívneho onkogynekologického nálezu. Žalobkyňa dňa 09.10.2017 opätovne požiadala o dávku sociálneho poistenia od 05.10.2017, t.j. od kedy bolo realizované urologické vyšetrenie so záverom močovej inkontinencie III. stupňa, udávanej subjektívne bez objektivizovania urodynamickým vyšetrením. Dňa 30.10.2017 pri kontrole zdravotnej dokumentácie, ktorú žalobkyňa predložila na posudkové zhodnotenie, bola vyzvaná posudkovým lekárom na doloženie chýbajúcich výsledkov vyšetrení (onkologické, biochemické, kolonoskopické a urodynamické a sfinkteromanometrické vyšetrenie), ktoré na posudkové zhodnotenie nepredložila. Z uvedeného dôvodu bola opakovane vyzývaná na predloženie uvedených vyšetrení (dňa 20.01.2021, dňa 09.03.2021 a dňa 20.08.2021). Dňa 12.07.2019 sa žalobkyňa podrobila laparoskopickej operácii s odstránením pravej obličky pre jej afunkciu, pričom v prepúšťacej správe z Urologickej kliniky Banská Bystrica nebola zmienka o močovej inkontinencii. Až dňa 05.10.2021 bolo realizované urodynamické vyšetrenie požadované na posudkové zhodnotenie, výsledkom ktorého bola zmiešaná inkontinencia moču III. stupňa (úplná inkontinencia) bez nutnosti derivácie moču permanentným katétrom, teda s používaním inkontinenčných pomôcok.

4. Žalovaný ďalej uviedol, že za rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobkyne posudkový lekár stanovil zmiešanú inkontinenciu III. stupňa, ktorú zaradil do kapitoly XI – choroby močovej sústavy, oddielu B – choroby močových ciest, položky 4 – inkontinencia moču, písm. c/ – úplná inkontinencia moču s prihliadnutím na etiológiu, riešená permanentným katétrom, prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 %, z percentuálneho rozpätia 60 % až 70 %. z dôvodu, že nie je nutná derivácia moču permanentným katétrom. Ostatné dokumentované ochorenia, ale hlavne manometricky znížený pokojový aj voluntárny tonus zvieračov a rektálna senzitivita ako dôsledok chemoterapeutickej a rádioterapeutickej liečby na oblasť panvy, odôvodňuje zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %. Celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobkyne je 70 %, naďalej s dátumom vzniku invalidity dňom objektivizovania rozhodujúceho zdravotného ochorenia, to znamená dňom realizovaného urodynamického vyšetrenia 05.10.2021.

5. Záverom žalovaný konštatoval, že posudkový záver posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove vychádzal zo zdravotnej dokumentácie, ktorú podrobne popísal v odbornom lekárskom posudku zo dňa 04.03.2022, ktorý tvorí neoddeliteľnú prílohu tohto rozhodnutia. Nakoľko v odvolacom konaní bolo preukázané, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 70 % od 05.10.2021, a nedošlo k zmene skutočností rozhodujúcich pre nárok na výplatu invalidného dôchodku, nebol splnený predpoklad na zmenu sumy invalidného dôchodku, resp. výplatu invalidného dôchodku vo vyššej sume podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. V odvolacom konaní žalobkyňa nepredložila dôkazy, ktorými by spochybnila správnosť posúdenia svojho zdravotného stavu a rozhodnutia o nároku na invalidný dôchodok.

súdne konanie

6. Správnou žalobou zo dňa 16.05.2022 sa žalobkyňa domáhala zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného, a to z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, a zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci. Dôvodila tým, že podstatnou okolnosťou, ktorá mala mať vplyv na posúdenie zdravotného stavu žalobkyne je, že žalobkyňa netrpí len vážnym únikom moču, ale aj únikom stolice pričom ide o ochorenie, ktoré samo o sebe v tomto spojení odôvodňuje priznanie plnej invalidity, resp. jej zvýšenie. V súvislosti so žiadaným dátumom

priznania invalidity od 05.10.2017 žalobkyňa poukázala na urologické vyšetrenie zo dňa 05.10.2017 a na predchádzajúce lekárske nálezy, ktoré žalovaný nezohľadnil aj napriek skutočnosti, že ich žalobkyňa predložila, a to napr. nález urológa A. E. zo dňa 04.02.2021, podľa ktorého pretrváva inkontinencia III. stupňa a aj stolice, požadované urodynamické vyšetrenie však nie je možné technicky zrealizovať pre pretrvávajúci únik moču. A. E. požiadal o vyjadrenie ohľadom rektomanometrického vyšetrenia A. F., podľa ktorého z urologického hľadiska sa stav javí skôr nezvratný a medikamentózne ťažko ovplyvniteľný.

7. Žalobkyňa ďalej uviedla, že po pretrvávajúcich problémoch s únikom moču a stolice žalobkyňa dňa 05.10.2017 absolvovala urologické vyšetrenie so záverom pretrvávajúca inkontinencia moču III. stupňa a stolice. V uvedený deň žalobkyňa podala na Sociálnej poisťovni, pobočka Rožňava žiadosť o priznanie invalidného dôchodku. Žiadosť osobne prevzala žalobkyni neznáma lekárka, ktorá rukou nečitateľne napísala, aké lekárske nálezy má k žiadosti predložiť. Nakoľko žalobkyňa tieto poznámky nevedela prečítať, požiadala na pobočke, aby posúdenie jej žiadosti vykonal posudkový lekár sociálneho poistenia MUDr. Bánes, aby ju vyzval na predloženie potrebných lekárskeho správ, a písomne ju na posúdenie invalidity predvolal. Napriek žiadostiam, žalobkyňa a ani jej všeobecný lekár A. B. neboli kontaktovaní. Až dňa 20.08.2021, t.j. po takmer 4 rokoch od podania žiadosti o priznanie invalidity 05.10.2017, A. G. vyzval žalobkyňu na doloženie výsledkov z urodynamického a onkologického vyšetrenia v lehote 21 dní. Žalobkyňa má za to, že v tom čase vzhľadom na deklarované lekárske správy bolo nespochybniteľné, že invaliditu žiada priznať od 05.10.2017. Posudkový lekár už mal k dispozícii požadované lekárske správy (žalobkyňa ich osobne predložila do pobočky Sociálnej poisťovne) odôvodňujúce prehodnotenie priznanej invalidity, a preto ich opätovné žiadanie bolo podľa názoru žalobkyne nadbytočné. Žalobkyňa z objektívnych dôvodov (čakanie na termíny vyšetrení) lehotu stanovenú posudkovým lekárom nedodržala, čo vysvetlila v emailovej správe adresovanej sociálnej poisťovni, v prílohe ktorej zaslala lekársku správu A. E. zo dňa 08.09.2021 o plánovanom urodynamickou vyšetrení v Banskej Bystrici. Dňa 05.10.2021 sa žalobkyňa podrobila u A. A. urologickému vyšetreniu a správu obratom zaslala Sociálnej poisťovni, pobočka Rožňava. Z odborného posudku o invalidite zo dňa 20.10.2021 však zistila, že dňa 16.09.2021 bolo konanie prerušené. Žalobkyňa má za to, že neboli splnené podmienky odôvodňujúce prerušenie konania, o ktorom nebola kompetentným orgánom upovedomená. Žalobkyni nie sú zrejmé ani dôvody, pre ktoré bol jej zdravotný stav posudzovaný v neprítomnosti, nakoľko v posudku absentujú niektoré relevantné diagnózy (napr. únik stolice) a zmienky o absolvovaných vyšetreniach a pre posúdenie zdravotného stavu rozhodujúcich lekárskeho správach (napr. správa A. E. zo dňa 04.02.2017). Podľa názoru žalobkyne odborný posudok o invalidite zo dňa 20.10.2021 je nedostatočným podkladom pre rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 15.11.2021. Posudok nereflektuje relevantné lekárske závery z obdobia pred podaním žiadosti žalobkyne zo dňa 09.10.2017, opomína absolvovanie lekárskeho vyšetrení požadovaných posudkovým lekárom sociálneho poistenia MUDr. Bánesom so závermi potvrdzujúcimi zhoršenie zdravotného stavu a odôvodňujúcimi prehodnotenie invalidity žalobkyne. Žalobkyňa záverom popísala svoj zlý zdravotný stav a ťažkosti, ktoré jej ochorenie spôsobuje v bežnom živote.

8. K správnej žalobe sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo dňa 19.09.2022, v ktorom uviedol, že záväzným podkladom pre vydanie napadnutého rozhodnutia žalovaného zo dňa 14.03.2022 bol odborný posudok o invalidite posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 04.03.2022. Zdôraznil, že posudková medicína sa vo všeobecnosti zaoberá chorobnými zmenami dokumentovanými klinickou medicínou, pričom zhodnocuje najmä z nich vyplývajúci funkčný postih, a to z hľadiska dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu. Samotné röntgenologicky, či inými zobrazovacími metódami zistené degeneratívne zmeny nezapríčiňujú pokles schopnosti zárobkovej činnosti. K pochybnostiam žalobkyne o tom, že jej zdravotný stav, najmä určenie dátumu vzniku invalidity a určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť neboli posudkovým lekárom sociálneho poistenia pred vydaním rozhodnutia v predmetnej veci správne posúdené žalovaný uviedol, že nie sú relevantné, a sú vyvolané subjektívnym presvedčením žalobkyne. Posudkový lekár uvedeným postupom dospel k záveru, že z lekárskeho nálezov v posudkovej dokumentácii nevyplýva, že by rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobkyne zodpovedalo vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, resp. zaradeniu medzi ťažšie formy tohto ochorenia, od iného dátumu. Žalovaný mal za to, že žalobkyňa nepreukázala k odvolaniu doloženou zdravotnou dokumentáciou žiadne relevantné dôvody, ktoré by spochybňovali prijatý záver posudkových lekárov sociálneho poistenia.

9. Vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe bolo žalobkyni doručené dňa 13.10.2022. Žalobkyňa nevyužila právo na podanie repliky.

10. S účinnosťou od 01.06.2023 začal svoju činnosť Správny súd v Košiciach (ďalej aj správny súd alebo súd). V súlade s § 3 ods. 3 písm. c/ zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Košiciach a z Krajského súdu v Prešove na Správny súd v Košiciach vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov. Od 01.06.2023 je teda na konanie v predmetnej veci príslušný Správny súd v Košiciach, kde je vec vedená pod sp. zn. KE-4Sa/14/2022.

11. Vo veci bolo nariadené pojednávanie na deň 30.07.2024. Pojednávanie sa zúčastnili poverený zástupca žalovaného a právna zástupkyňa žalobkyne, ktorá ospravedlnila neúčast' žalobkyne na pojednávaní. Právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že trvá na podanej žalobe. Poukázala na to, že posudkoví lekári sa nezaoberali všetkými lekárskymi správami, ktoré predložila. Žalobkyňa nebola upovedomená o tom, že sa konanie prerušuje, a preto neboli splnené predpoklady na ukončenie konania podľa zákona o sociálnom poistení. Zástupca žalovaného reagoval, že žalobkyni bolo listom oznámené, že v mimoriadnych prípadoch sa môže lehota na rozhodnutie predĺžiť o ďalších 60 dní. Nakoľko nebolo možné posúdiť zdravotný stav žalobkyne bez predložených lekárskeho nálezu konanie sa prerušilo a žalobkyňa bola požiadaná aby sa podrobila lekárskeho vyšetreniam. Na otázku súdu, kde je výzva z roku 2017, ktorou bola žalobkyňa vyzvaná na doloženie lekárskeho nálezu a ako správny orgán postupoval od roku 2017 do roku 2021, zástupkyňa žalovaného reagovala, že nakoľko spisy sú v ústredí a zástupkyňa je z pobočky, predpokladá že to mohlo byť tak, že prvé tlačivo vypísal všeobecný lekár, kde aj bolo uvedené aké lekárske nálezy treba doplniť. Lekárske správy žiada posudkový lekár od všeobecného lekára. Právna zástupkyňa žalobkyne opätovne poukázala na to, že v odbornom posudku o invalidite neboli zahrnuté správy z predchádzajúceho obdobia pred rokom 2021. Ďalej uviedla, že žalobkyňa predložila všetky správy Sociálnej poisťovni, pobočka Rožňava, pričom žiadosti o vydanie kópii jej nebolo vyhovené. Súd odročil pojednávanie a určil žalobkyni lehotu 1 mesiac na predloženie lekárskeho správ resp. zoznamu lekárskeho správ, ktoré podľa názoru žalobkyne neboli zohľadnené v lekárskeho posudku.

12. Žalobkyňa v podaní zo dňa 22.08.2024 opätovne poukázala na skutočnosť, že žalovaný pochybil pri určovaní rozhodujúceho zdravotného postihnutia žalobkyne, čo viedlo k nesprávnemu určeniu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Zároveň predložila žiadanku na vyšetrenie obličiek – MAG 3 zo dňa 05.10.2017, lekárske správy A. B. E., urologická ambulancia zo dňa 15.08.2018, dňa 26.09.2018, dňa 12.12.2018, dňa 17.04.2019, dňa 23.07.2019, dňa 08.09.2021, lekársku správu z urologickej ambulancie Miramed, s.r.o. zo dňa 30.09.2021, lekársku správu A. C. H., C., gastroenterológa zo dňa 23.06.2021, výsledok CT vyšetrenia abdomenu + malej panvy so zameraním na hrubé črevo zo dňa 26.10.2018.

13. Žalovaný k podaniu žalobkyne vo vyjadrení zo dňa 16.09.2024 najmä uviedol, že s námietkami žalobkyne nesúhlasí. Vo vzťahu k predloženým lekárskeho správam poukázal na § 135 Správneho súdneho poriadku a mal za to, že postup pri posúdení nároku žalobkyne na invalidný dôchodok bol správny a dôvody napadnutého rozhodnutia majú podklad v zákonných ustanoveniach.

14. Súd pokračoval v pojednávaní dňa 26.11.2024 za účasti právnej zástupkyne žalobkyne a zástupkyne žalovaného. Právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že zo strany žalovaného nebolo podané podstatné vyjadrenie k predloženým lekárskeho správam s poukazom na urologickú správu zo dňa 05.10.2017, ktorá je podľa názoru právnej zástupkyne žalobkyne rozhodujúca pre posúdenie invalidity, ako aj s poukazom na listinu zo Sociálnej poisťovne, prehliadka zisťovacia zo dňa 26.10.2017, ktorá deklaruje diagnózu zmiešaná inkontinencia moču a stolice. Vyjadrenie zo dňa 18.09.2024 zo strany žalovaného je podľa názoru právnej zástupkyne len zoskupením určitých všeobecných informácií a citácií zákonných ustanovení, žalovaný však nereaguje ani na jednu lekársku správu, konkrétne neuvádza a bližšie nevysvetľuje nečinnosť žalovaného v procese posúdenia určenia miery poklesu zárobkovej činnosti žalobkyne, teda nevyjadril sa k rozhodujúcemu obdobiu, od ktorého žalobkyňa žiada priznať mieru poklesu zárobkovej činnosti, teda od dátumu 05.10.2017. Zástupkyňa žalovaného konštatovala, že aj keď žalobkyňa podala žiadosť o priznanie invalidity k 05.10.2017, ale až k 05.10.2021 doložila urodynamické vyšetrenie, ktoré je základným a rozhodujúcim faktorom pre to, aby jej mohla byť priznaná

invalidita. V nálezoch, na ktoré právna zástupkyňa žalobkyne poukázala bola konštatovaná inkontinencia všeobecným lekárom, pričom až urodynamické vyšetrenie je základom pre stanovenie invalidity.

právny názor správneho súdu

15. Správny súd konajúc v súlade s ustanoveniami zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj SSP) v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach podľa § 199 a nasl. SSP, preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj priebeh administratívneho konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a vo veci rozhodol rozsudkom na pojednávaní konanom dňa 26.11.2024, kde dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, preto ju zamietol a účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

16. Sociálna poisťovňa, ústredie, ako správny orgán prvého stupňa rozhodnutím č. 655 728 6395 0 zo dňa 15.11.2021 priznala žalobkyňi od 05.10.2021 invalidný dôchodok vo výške 255,10 eur mesačne, pretože žalobkyňa bola na základe posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava zo dňa 20.10.2021 uznaná za invalidnú z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Na základe žalobkyňou podaného odvolania bol zdravotný stav žalobkyne opätovne posúdený lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Rožňava dňa 22.12.2021 a lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie, so sídlom v Prešove dňa 04.03.2022, ktorí zotrvali na vyššie uvedenom závere a nezistili dôvod na zmenu dátumu vzniku invalidity 05.10.2021 a ani dôvodu zmeny miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne určenej na 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Z uvedeného dôvodu žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa.

17. Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

18. Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

19. Podľa § 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

20. Podľa § 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

21. Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe
a/ lekárskeho správy a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
b/ komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

22. Podľa § 71 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 zákona o sociálnom poistení.

23. Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou

dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

24. Podľa § 71 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

25. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

26. Podľa § 153 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom poistení, lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

27. Podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

28. Podľa § 195 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie. Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

29. Podľa § 196 ods. 1, 6 a 7 zákona o sociálnom poistení, dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne. Účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhli, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy v vzájomnej súvislosti.

30. Podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

31. Podľa § 227 ods. 3 veta prvá zákona o sociálnom poistení, poistenec je povinný príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku, trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu.

32. Podľa § 293eu ods. 1 zákona o sociálnom poistení, počas krízovej situácie sa ustanovenia § 142 ods. 6 písm. c/, § 146 ods. 2 a § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňujú.

33. Podľa § 135 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj SSP), na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

34. Správny súd primárne považuje za nevyhnutné poukázať na to, že posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou

– medicínskou. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z.) s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z.). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritériá však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k účastníkom konania udávaným ťažkostiam a svoje posudkové závery náležite odôvodní (obdobne rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/73/2021 zo dňa 21.09.2022, rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/83/2022 zo dňa 20.12.2023).

35. V preskúmvanej veci sa žalobkyňa domáhala prehodnotenia jej zdravotného stavu posudkovými lekármi sociálneho poistenia a priznania plnej invalidity resp. invalidity vo vyššom rozsahu v akom bola priznaná správnymi orgánmi, a to s dátumom vzniku invalidity dňa 05.10.2017 (urologické vyšetrenie zo dňa 05.10.2017).

36. Posudkoví lekári sociálneho poistenia v odborných lekárskech posudkoch zo dňa 20.10.2021, dňa 22.12.2021 a dňa 04.03.2022 zhodne, ako rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobkyne určili: zmiešanú inkontinenciu III. stupňa, ktorú zaradili do kapitoly XI – choroby močovej sústavy, oddielu B – choroby močových ciest, položky 4 – inkontinencia moču, písm. c/ – úplná inkontinencia moču s prihliadnutím na etiológiu, riešená permanentným katétrom, prílohy 4 k zákonu o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 %, z percentuálneho rozpätia 60 % až 70 % z dôvodu, že nie je nutná derivácia moču permanentným katétrom, ale iba používanie inkontinenčných pomôcok. Za ostatné dokumentované ochorenia, ale hlavne manometricky znížený pokojový aj voluntárny tonus zvieračov a rektálnu senzitivitu ako dôsledok chemoterapeutickej a rádioterapeutickej liečby na oblasť panvy, zvýšili mieru poklesu schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť o 10 % podľa § 71 zákona o sociálnom poistení. Vo svetle uvedeného žalobkyne boli zhodnotené aj zdravotné problémy súvisiace s únikom stolice, a to navýšením miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %. Dátum vzniku invalidity bol určený na 05.10.2021, kedy bolo vykonaním urodynamického vyšetrenia objektivizované rozhodujúce zdravotné ochorenie žalobkyne. Posudkoví lekári sociálneho poistenia vychádzali z týchto odborných lekárskech nálezov: urologické vyšetrenie A. B. E. zo dňa 05.10.2017, vyšetrenie z hospitalizácie na Urologickej klinike FNŠP Banská Bystrica od 11.07.2019 – 16.07.2019, kardiologické vyšetrenie A. I. J. zo dňa 18.11.2020, gastroenterologické vyšetrenia A. A. F. zo dňa 03.12.2020 a zo dňa 04.02.2021, anorektálna manometria A. C. H. zo dňa 23.06.2021, urodynamické vyšetrenie A. K. A. zo dňa 05.10.2021.

37. Posudkový lekár sociálneho poistenia vo svojom odbornom lekárskom posudku podľa názoru súdu zohľadnil všetky zdravotné postihnutia žalobkyne vychádzajúc z objektívnych odborných lekárskech nálezov, pričom vyhodnotil, že pre uvedené rozhodujúce zdravotné postihnutie miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobkyne dosahuje 60 % a pre iné zdravotné postihnutia je miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zvýšená o 10 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Mieru schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť preto správne stanovil podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení na 70 %. Podľa názoru súdu predložené posudky posudkových lekárov sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi lekárov – špecialistov, ako aj zdravotnou dokumentáciou a sú bez nejasností a vnútorných rozporov vo svojich záveroch.

38. Zo znenia § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že poistenec je povinný organizačnej zložke preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku. Bolo teda úlohou nie lekára, ale

žalobkyne, aby predložila akékoľvek ďalšie lekárske nálezy. Podľa § 184 zákona č. 461/2003 Z.z. sa dávkové konanie (teda aj konanie vo veci invalidného dôchodku) začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby s tým, že je to v prvom rade táto fyzická osoba, ktorej prislúcha povinnosť predložiť všetky podklady (v tomto prípade lekárske správy) pojednávajúce o jej nepriaznivom zdravotnom stave, ktoré následne posudkový lekár sociálneho poistenia vyhodnotí jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti (§ 196 ods. 6 a 7 zákona č. 461/2003 Z.z.).

39. Ďalej správny súd uvádza, že i keď správny orgán prvého stupňa pochybil, keď v roku 2017 nevydal rozhodnutie o prerušení konania a napriek tomu nekonal, a až dňa 22.01.2021 bola žalobkyni opätovne adresovaná výzva na predloženie potrebných lekárskeho nálezov z odborných vyšetrení, a tiež rozhodnutie o prerušení konania nebolo vydané ani dňa 16.09.2021, v tejto súvislosti súd konštatuje, že rozhodnutie správneho orgánu nie je možné zrušiť len preto, aby sa zopakoval proces a odstránili sa formálne vady, ktoré nemôžu prívodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka konania (teda žalobkyňu). Dôvodom na zrušenie rozhodnutia môže byť len taká vada, ktorá mohla mať vplyv na správnosť a zákonnosť rozhodnutia. V danom prípade by pre žalobkyňu odstránením formálnej vady a zopakovaním odvolacieho konania nedošlo k vecne inému alebo výhodnejšiemu rozhodnutiu, nakoľko je zrejmé, že zo strany žalobkyne neboli predložené potrebné vyšetrenia, teda urodynamické vyšetrenie, ktoré žalobkyňa absolvovala až v roku 2021. Z uvedených dôvodov dospel správny súd k záveru, že nie je dôvodné pre procesnú vadu administratívneho konania napadnuté rozhodnutie zrušovať.

40. K námietke žalobkyne týkajúcej sa dátumu vzniku invalidity stanovenej posudkovým lekárom sociálneho poistenia, teda deň 05.10.2021, súd uvádza, že tento sa zhoduje s dňom, kedy bolo preukázateľne realizované rozhodujúce urodynamické vyšetrenie žalobkyne so záverom zmiešanej močovej inkontinencie III. stupňa. Vychádzajúc z posudkového spisu, ktorý je súčasťou administratívneho spisu vedeného správnymi orgánmi vo veci žalobkyne, súd má za preukázané, že uvedené zdravotné postihnutie, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu žalobkyne, bolo objektivizované až vykonaním uvedeného vyšetrenia. Zároveň súd poukazuje na to, že z prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení je pri kapitole XI– CHOROBY MOČOVEJ SÚSTAVY uvedené „Všeobecné posudkové hľadisko“, podľa ktorého miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa určí podľa stupňa aktivity zápalového procesu, rozsahu zmien, laboratórnych výsledkov, porúch funkcie uropoetického systému, ktoré treba zistiť špeciálnymi funkčnými skúškami (napr. určením kreatinínu, vyšetrením glomerulárnej filtrácie a koncentračnej schopnosti, urografie, urodynamickým vyšetrením, endoskopiou, sonografiou). Aj z uvedeného je zrejmé, že na ustálenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v prípade ak ide o choroby močovej sústavy, sú potrebné špeciálne funkčné skúšky medzi ktoré patrí aj urodynamické vyšetrenie, ktoré bolo vykonané v prípade žalobkyne dňa 05.10.2021.

41. Vzhľadom na to, že posudzovanie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Pokiaľ žalobkyňa hodnotila svoj zdravotný stav zo svojho subjektívneho pohľadu, nejde o kompetentné a objektívne hodnotenie jej zdravotného stavu, nakoľko takéto môže vykonať iba posudkový lekár v súlade s § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení. Posudok, ktorý spĺňa požiadavku úplnosti, celistvosti a presvedčivosti, a ktorý sa vysporiada so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, je spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia.

42. Zdravotný stav žalobkyne bol posudzovaný v súlade s § 293eu ods. 1 zákona o sociálnom poistení bez jej osobnej účasti, a to v nadväznosti na prijaté opatrenia v súvislosti s pandemiou COVID 19, v záujme vzájomnej ochrany zdravia a zamedzenia možného šírenia tohto ochorenia.

43. S poukazom na uvedené má správny súd za to, že žalovaný i správny orgán prvého stupňa svoje rozhodnutia dostatočne odôvodnili a zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu zákonnosti. O objektívnosti, odbornej úrovni a úplnosti záverov lekárskeho posudku súd nemal dôvod pochybovať a v súdnom preskúmaní konaní neboli vznesené také námietky, ktoré by po obsahovej stránke relevantným spôsobom spochybnili, resp. nabúrili posudkové závery v preskúmanej právnej veci. Z uvedených dôvodov považuje súd napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa za vecne správne a zákonné, a preto správnu žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

44. O trovách konania rozhodol súd podľa § 167 a nasl. SSP tak, že účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žalobkyňa nemala vo veci celkom ani sčasti úspech, a preto nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému voči žalobkyni nevznikli dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobkyne spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia rozsudku na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a/ má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/,
- c/ je žalovaným Centrum právnej pomoci.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť

- a/ označenie napadnutého rozhodnutia,
- b/ údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c/ opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d/ návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a/ na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e/ vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f/ nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g/ rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h/ sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i/ nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j/ podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g/ až i/ Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.